

رساله دا په رېچه سره او رېچه بعد د حلا په بر وړي او رېډا یعنی سیده کانهان بکفهند لهم ایشونوکه را به این سیده
 د شرکه ده سیده مخدوده ما اکن د رېښه سال بزر و دهی نهه سیده چاهه زړانه بد محنت نکنده و بزر و دهی او رامنځه ملکهندې یا نه ده سال دیکه د رېښه جا خود را
 د سیده مخدوده ما به طور به بر معاشر کړه که هر خود جمله عشنه د شنۍ او سیده ده افغانستانه ملکهندې بزر نه که این مردم یعنی اړه روازه
 دلي مخدوده ما که از هر ان غواړي په روښه بکفهند اغټه رندازه اټه طور به په پانه نوشته که ده است اغټه رندازه آفهه
 سیده
 مصطفی پیش علی پیش صادق پیش سید خان پیش او پیش حسن آخوند خلیل آخوند شاهپهن آخوند بر پهچانه ای حامد آخوند یعنی
 اړه بر وړانه ای اړه پهچانه اړه برادر وستهان اړه بر پهچانه اړه کو شهان دهان په دوکن سکيفان سندیانه کو

د ایجی	د ایجی	د ایجی	د ایجی	د ایجی	د ایجی	د ایجی	د ایجی
شیخ نور الدین	شیخ عبده الغفار	سید عبد الله	شیخ دوس سلطان	سدید شد	من احمد	ملکهند	ملکهند
پرکت پیشون	پرکت پیشون	معتنی	معتنی	معتنی	عاصی خانه	خطبب	خطبب
پرکت پیشون	پرکت پیشون	زافو	حیرم	رسوسته	رشیخ عبده	عهادتہ	عهادتہ
مزوریان							

سیړه یا خه لکن به هدینا

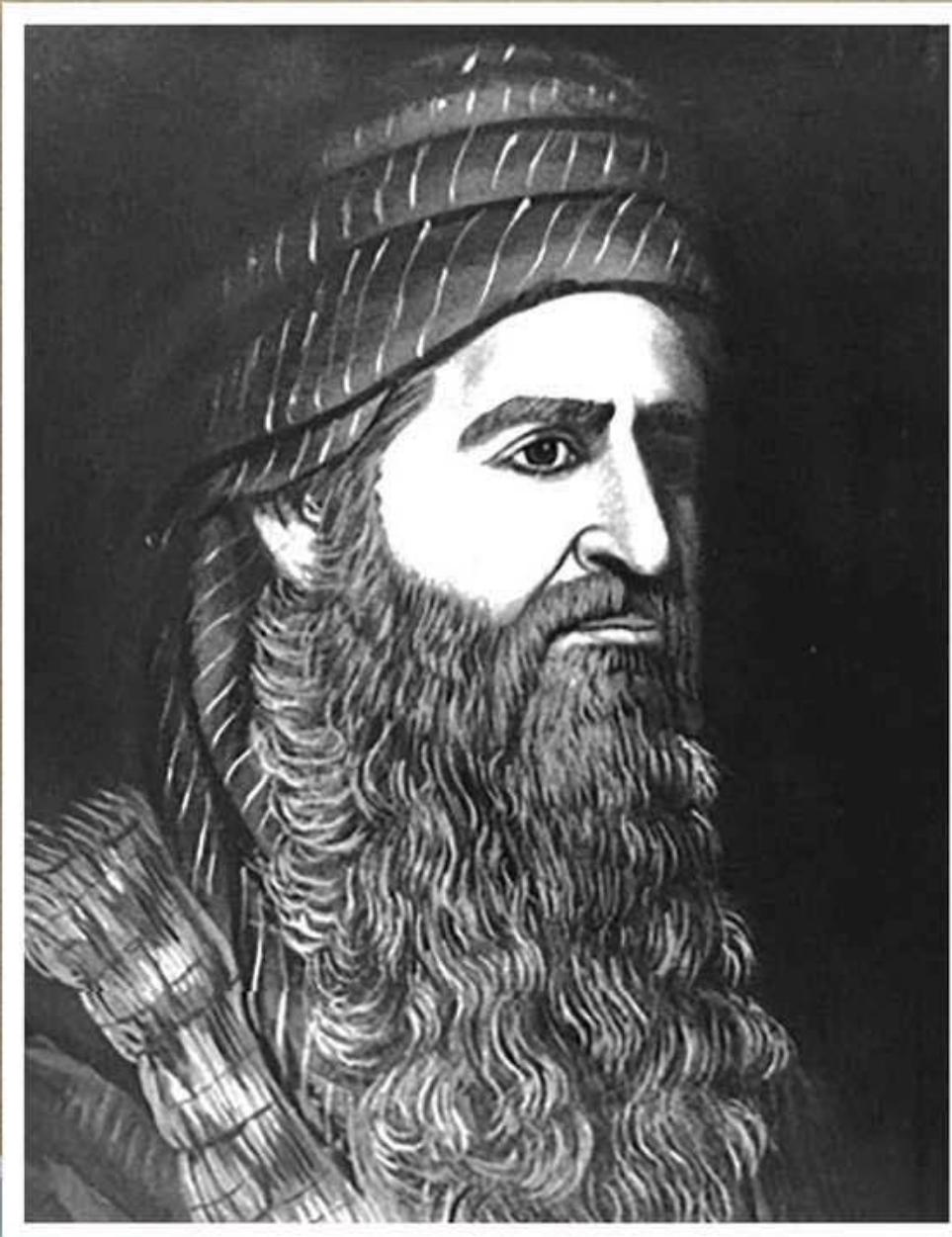
ژئرشا میری کوره

د دوکومینته کا دیرؤکی دا

تمحسین ثیبراہیم دوکن

مصطفی پیش علی پیش صادق پیش سید خان پیش حسن آخوند پیش شاهپهن آخوند پیش سیده نهیں پیش عصیفه پیش شاهپهن آخوند
 اړه بر وړانه ای اړه پهچانه اړه برادر وستهان اړه بر پهچانه سندیانه کو شهان اړه پهچانه اړه کو شهان ده دوکن سندیانه

مانان رسیدانن دستم و معانی
حکم میکند و های خراب میکند بین چه هاراز های اعیانه
رخواهش خود آورده بین مایا این مخواهی بخوبی برخوبی
اعیان سی هزار های از اینها اعتباردارند

اعیان سی هزار های عبادتی آخوند
اعیان آخوند عبادتی آخوند عبادتی آخوند
اعیان آخوند عبادتی آخوند عبادتی آخوند

دایی	دایی	دایی	دایی
عبدالاسته	ابراهیم عموں	عبدالاسته	ابراهیم عموں
قلعه معمول	قلعه عمارتہ	قلعه معمول	قلعه عمارتہ
قلعه عاد	قلعه عادتہ	قلعه عاد	قلعه عادتہ

ئەرشیقى زەنگىن دا، ھندهك بەلگەيىت حەتا نۆكە دەشەشارق،
ژنوي دىئىنه دېتن و بەلاقىرن، تشنى دېتە ئەگەرا بەدەستكە قىتنا
ھندهك زانىن و ئاگەھىيىت نوئى يىت كۆ خزمەتا دىرۇقا مە
دەكەن.

قىن جارى ئەم دە ئىك ژ وان رەنگە دۆكۈمىتىا ل
بەرچاقىت فەكۆلىنۋان و خواندەقانان دانىن، كو (لبا) رەسمەدا
وئى ل بازىرى سەتمبۇلنى يە، د ناف ئەرشىقى ئۆسەمانى دا.
ئەف بەلگەيە سىناھىن دەدەتە سەر لايەكى تارى ژ دىرۇقا
دەقەرا بەھدىنا ل دەمەكىن وەسا مخابن پىتىيا وي ھىشتا بۇ
مە رۆھن و زەلال نەبوویە، ئەۋۇ دەمنى ئىپشىكىندا ميرى
رەواندزى مەھمەد بەگى يە، ئەھوئى ب ناسنافى (میرى كۆرە)
دەئىته نىاسىن، دەمنى ميرگەها بەھدىنا ل خرابتىن دەمنى خۆ

گەلەك لايىت دىرۇقا كوردان ب گشتى و يَا دەقەرا
بەھدىنا ب تايىھتى، پىتىقى زەلالكىننە، ژ بەر كۆئە و ب
دورستى نەھاتىنە نەقىسىن و پاراستن، بەلكى كارى ۋەۋازاتن
و دوبارە نەقىسىنە گەلەك ژ ئەقان لايىت ڈىگوقى ھىشتاد
شيان دا بت، ئەگەر هات و مە كار بۇ پەيداكرنا وان ژىددەران
يىت قى كارى ل بەرمە ب ساناهى دەئىخىن كر. ئىك ژ
بەركە قەتىرينى وان ژىددەران ئەو دۆكۈمىتىن يىت حەتا نۆكە
د ئەرشىقىت رەسمى و نەرەسمى دا پاراستى مائىن، بەلكى
ئەرشىقى دەولەتا ئۆسەمانى ئىك ژ زەنگىنلىرىن سەرۋەكانى و
ژىددەرىت پەيداكرنا وان دۆكۈمىتىا بت يىت ھارىكارىدا مە ل
سەر قىن چەندى دەكەن.

دەم بۇ دەمى و ژ قەرپۇزىڭەپىيانا فەكۆلىنۋاندا د ناف قى

ئەو ھەقىكىت بەردەواام بۇون يىت د ناقبەرا ميرزادەيىت مالباتا مير سىقدىينا پەيدابۇوين، تشتى بۇويە ئەگەرا هندى كۈگەلەك دەستىت خراب ل ناخوئى و دەرقەبىا ميرگەھن بۇ تىكىفەدانى بھىتە درىزىكىن و ئاگرى فتنى خوش بکەن. ل سالا 1824 ز (1240 مشەختى) مەھەممەد سەعىد پاشايىن كۈرى مەھەممەد طەيار پاشايىن ل جەن مامى خۇزوبەير پاشايىن بۇو ميرى بەھەدینان، ھەر ژ سەرى ھەقىكى د ناقبەرا وى و برايىت وى دا دژوار بۇو، وەسا چىيىو ئەو و برايىن خۇ ئىسماعىل پاشا - حاكمى ئاكرى - بۇونە قولپەك دىزى برايىن خۇ يىن دى مۇوسابەگى، ئەوئى پشى شىھىستى، رەقى و وەك مشەخت قەستارەواندىزى كرى، ل نك ميرى سوران مەھەممەد بەگىن (ميرى کۆرە) و داخوازا ھارىكارىن دىزى برايىت خۇز وى كرى. د گەل قىن قەھومىنى وەسا چىيىو وھىارەتى د ناقبەرا عەلى ئاغايىن بالەتەبى و ميرى شىخان عەلى بەگىن دا پەيدابۇو، د ۋەرىزى دا ميرى ئىزدىيان ب غەدر عەلى ئاغا و كۈرى وى سنجان د مالا خۇ دا ل باعەدرى كوشىن، پشى ئەو ب ھېجەتا كەيڤاتىنى داخازكىريھ قەسرا خۇ، وەسا دىاربۇو كۆمۈرى ئامىدىن مەھەممەد سەعىد پاشايىن بەرلى وى دابۇو قىن رېتكىن، ژ بەر كۈنى ئاغا مامى - يان پىسمامى - زانايىن ناقدار مەلا يەھىايىن مزوپەرى بۇو، مەلا يەھىايىن ب كارەكىن شەرعى بۇ خۇ دىت كۆئەو داخازا خوينا مامى خۇ بکەت و دەمى وى ئەف چەندە ژ ميرى ئامىدىن خاستى و دىتى ميرى چو پۇيە ب گۆتنا وى نەكىر، پابۇو چوو ئاكرى و ئەف داخازە ژ برايىن وى ئىسماعىل پاشايىن ژ كىر، بەلى

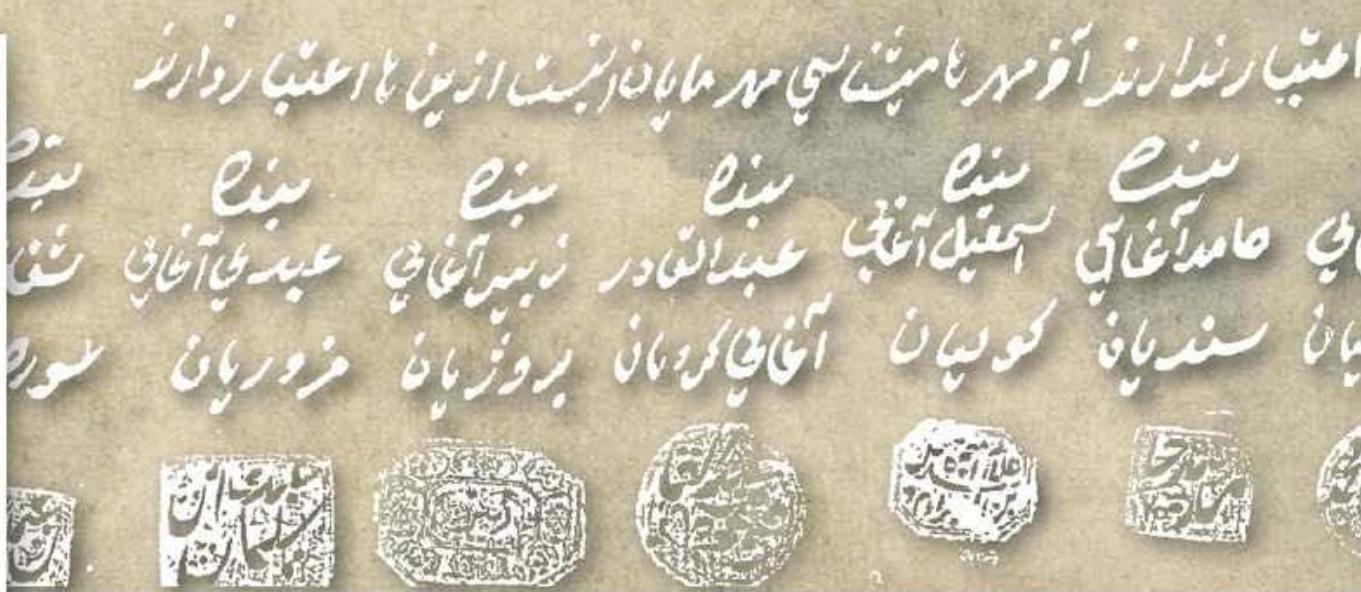
دەنەن، ژ بەر وى ژىنگەبۈون و لىتكەقىنا كەقىتىيە ناقبەرا پاشا و ميرزادەيىت مالباتا ميرىت ئامىدىن ئەواب ناقن مالباتا (مير سىقدىينا) دھاتە نىاسىن.

ئەف دۆکۆمەنتە، وەكى دى بۇ خاندەقانان ئاشكەرا بىت، سىزهيا (موقف) خەلکن دەقەرە بەھەدینان ژ تىپشا ميرى كۆرە بۇ سەر دەقەرە بەرچاۋ دكەت و هندەك راستىيان نىشا مە دەدەت، بەلكى حەتا نوكە د چو ژىدەرېت دىرۆكى دا نەھاتىن و گۈنگۈا قىن دۆکۆمەنتى نە ب تىن ژ قىن چەندى دىتىت، بەلكى ئەو ناقىت (33) مەزن و گىگەرە و ماقولىت قىن دەقەرە ژى بۇ مە بەرچاۋ دكەت، يىت كۆ دەورەكى دىار د بەرەقانيا تىپشا ميرى كۆرە دا ھەبۇو. يىتىقىيە ئەم كارى بۇ هندى بکەين كۆ ب رېتكا ھېشتا ژىدەرېت دىرۆكى، قان كەسان بىناسىن و زانىنان ل دۆر كۆم بکەين و دانىنە بەر دەستىن قەكۈلىنچان و خاندەقانان.

تىپشا ميرى كۆرە ل سەر بەھەدینا

ب راستى من نەقىت ل قىرىئى بەحسىن قىن دەيداندا دىرۆكى بکەم، چونكى مژارا مە ياسەرپىشك ئەو نىنە، بەلى دا كۆ مژارا قىن دۆکۆمەنتى بۇ خاندەقانان باش روھن و ئاشكەرا بىت، دەقىت ئەم ب كورى بەحسىن قىن قەھومىنى بکەين.

ژىدەرېت دىرۆكى دەدەنە ئاشكەرا كەن كول سەدسا لا دويماهىن ژ ژىيى ميرگەھا ئامىدىن، كۆ دېتە نېقا دوين ژ سەدسا لا ھەزدى و نېقا ئىتكىن ژ سەدسا لا نۆزدى، سەروبەرلى ميرگەھن ژىدە تىكچوو بۇو و ئىك ژ ئەگەرېت وى تىكچوونى

وان خوش بwoo کوئه و تیپشا خو بو ده قه رئ به رفره هه بکه، هنده کا ز وان تیپش کره سه رئ ناکری و ستاند، ئیسماعیل پاشا نه چارکر بھر ب ئامیدیین قه بره قت و هنده کیت دی ب سه روکاتیا میری کوره بخو تیپش دا سه رئ ئامیدیین ب خو، پشتی شیای وئی زی بستینت، ممحه مه د سه عید پاشا ز ته ختن میراتین هه لاند و برايى وی مووسا بھگ دانا جھن وی، پاشی میری کوره زقیری ره واندزی، پشتی ده مه کی خه لک دزی مووسا بھگن را بون و ئه و تیخست و برايى وی ممحه مه د سه عید جاره کا دی کره میر، گافا میری کوره ئه ف چه نده زان دوباره تیپش کره سه رئ ئامیدیین و قن جاري ب دژواری سه ره ده ری د گھل خه لکی کر و گله ک کوشتن و تیخسیرکرن و ئیک ژ وان ییت وی گرتین ممحه مه د سه عید پاشا بخو بوو د قن قهومین دا ئیسماعیل پاشا شیا جاره کا دی بره قت و خو قورتال بکه.

دھسپیکا تیپشا میری ره واندزی بق سه رئ ئیزدیان ل پائیزا سالا 1832 ز (1248 مشه ختن) بwoo، ۋان بکرو بکیشا ئیزیکی دو سالان فه کیشان.^۱

دھوری مهلا يە حیایی مزویری

وهکی مه گۇتى مهلا يە حیایی مزویری (بالله تهیی) ئه وئی میری ئامیدیین ممحه مه د سه عید پاشایی، مامى وی ب دھستین عهلى بھگن ئیزدی دايە کوشتن، وی د گھل مووسا بھگن برايى میری چەپه ره کن بە رەنگارىسى دزی میری ئامیدیین چىنكر و وھسا چىي و وئه وھر دول ره واندزی ل نك میری کوره

چونکى ئه و میر ئیک قولپ بوون، وی زی گوهداريا مهلا يە حیایی نه كر، بەلكى كورى مهلا يە حیای ب خو زی مهلا عه بدررە حمان د سه رویە رە كن شىلى دا هاتە كوشتن، تشنى مەسەلە پتر ئالۆز كرى! پشتى بق مهلا يە حیایي ئاشكە را ببوي كو میر مەھمەد سه عید پشتە قانى عهلى بھگن يە، بەلكى ئه وھ يى عهلى بھگ بق قى كارى پالدای، ئه وئی وھ كى مووسا بھگن - برايى میری ئامیدیین - قەستا ره واندزی كر و داخاز ژ میری کوره كر كو ئه وھارىكاريا وی د ستاندنا تولا مامى وی دا بکهت.

ب قى رەنگى هنده ک ژ سه روھريا سیاسى (مووسا بھگ) و هنده ک ژ سه روھريا دینى (مهلا يە حیایا) كو ھە فرکیت میری ئامیدیین ببوي، ل نك میری سوران كۆمبۈون. وان ھە ردويان میری کوره پالدا كو ئه و تیپش بکەتە سه ره ده قه رئ، ديارە وان ئه و وھسا تىگە هاند كو ئه و ل دھسپیکى تیپش بکەتە سه رئ ئیزدیان ب ھېجەتا قە كرنا تولا عهلى ئاغايى، ئە قە د چاقى خه لکى دا - ول دويىف قانوونا عەشىرەتن - دى كارە كن دورست بىت و هنگى میری ئامیدیین دى ئیت پشتا میری شىخان گرت، گافا وی ئە ف چەندە كر، ھېجەتا میری کوره دى خوش بىت كو ئیپش بکەتە سه ره وی زی و دھستىن خو دانىتە سه ره ده قه رئ ھە مىن. وھسا چىي و وھ كى وان ھزر كرى، پشتى لەشكەرئى سوران تیپش كريه سه ره ده قه رېت ئیزدیان، ممحه مه د سه عید پاشایى میری ئامیدیین و ئیسماعیل پاشایى حاكمى ئاکری، ھېزەك هنارتە شەرئى وان، بەلكى لەشكەرئى سوران شیا ھەر زوی ده قه رېت ئیزدیان بستینت و ھېجەتا

موستەعيد بۇو، ھەر وەسامەلا خەللى دەستنقيسىك ھەيە ل مەدرەسا (قوبا) ل ئامىدىن نقيسىبۇو، دىرۋوكا نقيسىن وەكى ل سەرھات، سالا 1193 مىشەختى يە، دەملى مەلا خەللى ژ ئامىدىن چووپە جزىرا بوتان، داخواز ژ مەلا يەھىايى كر كوئە دەستوپىرىن ژ باپىن خۆ بخوازت كوئە دەگەل وى بچتە جزىرى داخواندا خۆ قام بکەت، بەلىن باپىن وى دەستوپىرى نەدایى، لەو مەلا خەللى ب تىن چۈو. ژ قىن ھەمىن ئەم دشىين بىزىن: دېت دىرۋوكا بۇونا مەلا يەھىايى مزوپىرى ل دۆرىت سالىت 1175-1170 مىش، بىت و ئەفە وى رامانى دەدت كو دەملى مىرى كوره ب سەر دەقەرا بەھدىنان دا گرتى ژىمىن مەلا يەھىايى ھەرج نەبت (75) سال بۇون.

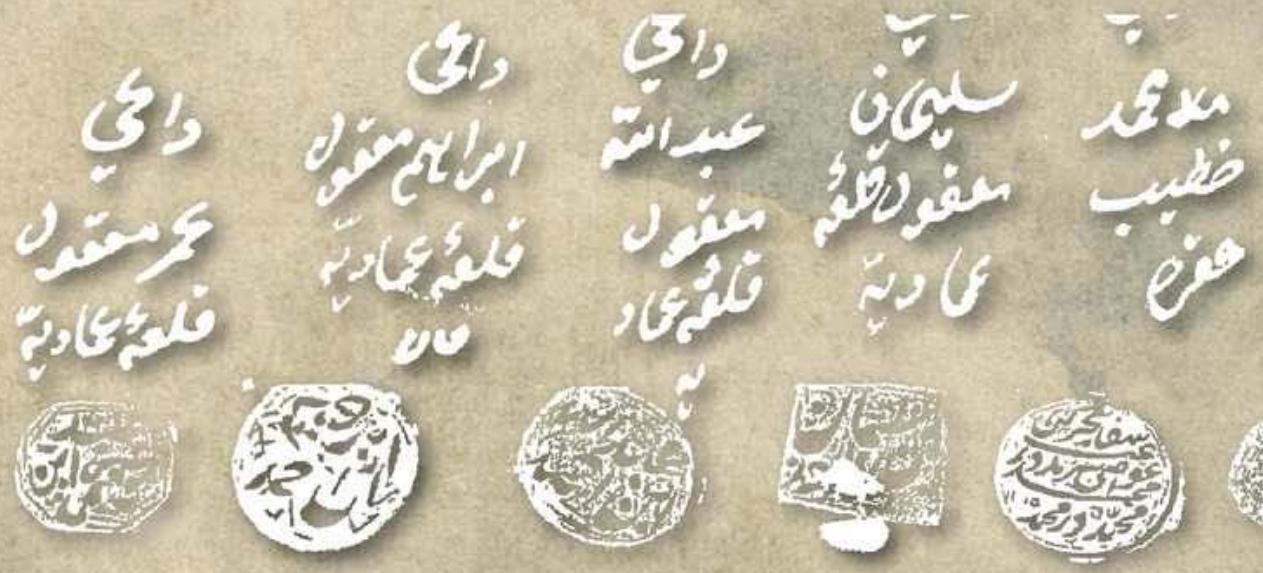
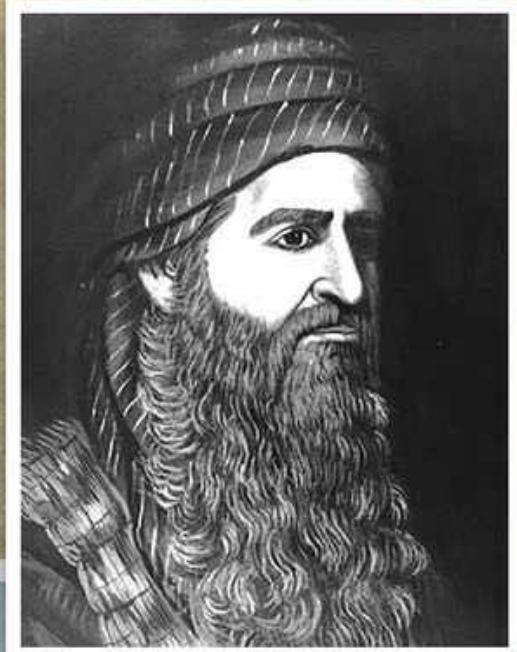
پاشى مەلا يەھىايى ل دۆرىت سالا 1193 (يان پاشى ھنگى ب چەند سالەكتى كىم) ئىجازا مەلاتىن ژ مفتىنى ئامىدىن مەلا مەحموودى بەھدىنى وەرگرقى، دەست دا كارى مەلاتى و دەرسگۇتنى، ل ئامىدىن و مىسلى. دەملى ئەو چووپە حەجىن وى دېنگىخۇ دال شامى ھندهك ئىجازىت دى بىت علمى و حەدىسىن وەرگرتەن. دەملى زقىريه ئامىدىن ناف و دەنگىت وى بەلاف بۇون، دەمەك ھات ئەول دەقەرەت وەك زانايىن ئىكىن ھاتە ھەزمارتىن.

ھەقبەندىيەت وى بىت علمى د گەل زانايىت بەھدىنا و سۆران و بابان و مىسل و بەغدايىن ھەبۇون، وان ھەميان وەك سەيدايى زانايىان بەرئى خۆ ددا وى. دەملى قەومىنا مىرى كوره چىيىوو، ئەو نىزىكى پىنچى سالان بۇو، مەلا يەھىما مۇزىلىنى مەلاتى و دەرسگۇتن و نقيسىنى بۇو، ئەو مەلايت

گەھشتەن ئىك. پاشى بەرژە وەندىيا وان و يَا مىرى رەواندزى كەفتىيە د گەل ئىك، وان مىر پالدا كوئە و ئىرېشىن بکەتە سەر دەقەرا بەھدىنا و وان سۆز دا مىرى كوئە و پىنكىن بۆ وى خۆش بکەن و دلىت خەلکى بەھدىنا ب نك وى ۋە بىكىشىن؛ دا ئىرشا وى ب ساناھىترلىنى بىت و ئەف چەندەل دلىن مىرى ھات!

ب راستى مەلا يەھىايى - وەكى ژ قىن بەلگەيىن ژى ئاشكەرا دېت - دەورەكىن مەزن د ۋەن چەندى دا گىرپا، لەو ئەف دەورى وى ھىزىاي بەحسىرىتىيە، بەلىن بەرئى بەحسىن ۋى دەورى وى بکەيىن، دېت بىزانىن مەلا يەھىا كېپوو و چاوا ئەو شىا قى دەورى بىگىرت؟

مەلا يەھىا دېتىتە ھەزمارتىن ئىك ژ زانايىت مەزن يېت دەقەرا بەھدىنا، سالا بۇونا وى ب دورىتى د چو ژىدەران دا نەھاتىيە، ب تىن كىتىبا مەلا ئەنوهرى مائى تىن نەبت، ئەو دېتىت: مەلا يەھىا ل سالا 1185 مىشەختى (75) هاتبۇو سەر دىنايىت، بەلىن ئاشكەرايە كو مەلا يەھىا و مەلا خەللى سېرىتى پېكىفە فەقى بۇون ل ئامىدىن ل نك مەلا مەحموودى بەھدىنى. وان ھەردوپا ئىجازە ژ وى وەرگرتىپوو، دىرۋوكا بۇونا مەلا خەللى يَا ئاشكەرايە كو سالا (1164) يې، بەلىن مەلا خەللى چەند سالەكان ژ مەلا يەھىاي مەزنتى بۇو، نىشان ل سەر قىن چەندى ئەوه: مەلا يەھىايى ھندهك كىتىتىت خۆ بىت پىزى ل نك مەلا خەللى خواندىنە، تىشىن ھندى دگەھىنت دەملى مەلا يەھىا بۇويە سوختە، مەلا خەللى

دو: خه لک هه مى دزانن کو کوشتنا عه لی ئاغايى ب غەدر بۇو و حوكىمى عەشىرەتن ۋىنى چەندى قەبويلى ناكەت، قىجا چاوا مير ۋىنى چەندى قەبويلى بىكەت و پشتەقانيا ۋىنى غەدرى بىكەت، نە بەس هنده، بەلكى ئەو بخۇ خودانى ۋىنى پىلانى بىت؟ ئەقە پالدەرە كىن عەشائىرى! سى: ئەو هەفەرىكىيا بەردەوام د ناقبەرا برا و پىمامان دا ز مىرزادەيىت مالباتا مير سىقدىنان، نەرھەتن ل دەقەرا بەهدىنا پەيدا كېرىوو، بىوو ئەگەرا هندى تەناھى نەمىنت و نەيارەت د ناقبەرا عەشىرەت و ئاغا و ماقولىيەت دەقەرەپەيدا بىت، کو ھەر ئىك ژ وان پشتا مىرزادەيەكى دىگرت، جەتا جىراتىت مىرگەھەن ژى گەلەك جاران دلى خۇ دېرە هندى تەعدايىن ل خەلکى دەقەرەپەيدا كەن، ئەقى كەرەبەك د ناف خەلکى دا دژى میران پەيدا كېرىوو.

مەلا يەحيايى و (چەپەرە وى!) ئەقەرەپەيدا بخۇ كەن كەيس و دەمنى ميرى كۆرە بەرھەقىا خۇ بۇ ئىرشال سەر بەهدىنا ئاشكەرا كرى، مال وىرى مەلا يەحيايى مەنصبى خۇ ئىستىغىل كەت بخۇ ھافىتنا دو پىڭا凡ان وەك پشتەقانى بخۇ ميرى كۆرە:

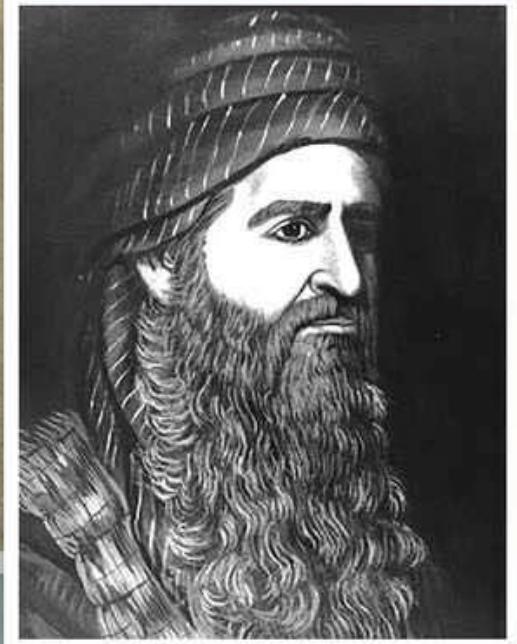
يا ئىكى: فەتوايىھەكى دژى ئىزدىيان بىدەت، کو کوشتنا وان حەلالە، دا ميرى كۆرە ب دلهكى رەھەت ۋىنى كارى بىكەت و خەلک ژى ۋىنى كارى وى ب جىھاد و كارەكى شەرعى و دورىست بزانت و بەرھنگارىا وى نەكەن.

ل ئامىدىن فەقياقى ل نك وى كرى و ئىجازە ل سەر دەستىن وى وەرگىرقى و ل دەقەرەپەيدا بەلاقبۇوين و بۇوينە شىيخ و مەلا و ئەدەب و كەسىت پىشىكىش، بەلكى ب سەدان بن و وان ھەميا ئەو وەك سەيدا و (مەرجع) بخۇ دەيت، ژ گۆتنا وى دەرنەدەكەفتەن، و ئاشكەرایە كول وى دەمى ئاخۇقىدا كەسە كى ھندى يَا شىيخ و زانايىت دىنى جەن خۇ دەلىت خەلکى دانەدەكىر، ۋىنى چەندى بەياقەكى وەسا بۆ مەلا يەحياي بەرھەقەرەپەيدا كەن دەقەرەپەيدا بىكەت و تشتىن بقىيەت قەناعەتى بخۇ وان پىن چىتكەت.

دەمنى ھەقبەندى د ناقبەرا مەلا يەحيايى و مالباتا ميرىت ئامىدىن دا تىكچۈرى، وى جەن و مەنصبى خۇ وەك زانايى ئىكىن يىن دەقەرەپەيدا بخۇ دەلىقە دەيت، بىرەكەھەقەل و دويىكەقەنەت خۇ ژ شىيخ و مەلايىت بەهدىنا كو بارا پىر ژ وان د وختى دا فەقىيەت وى بۇون، شىا كارەكىن باش ل خەلکى دەقەرەپەيدا بىكەت، کو كەربىت وان ژ مىرى ۋەبىن و كارى بخۇ نەيارەتىا وى بىكەن.

وەسا دىارە كو تشتىن پىر مەلا يەحيايى و ھەقەللىن وى (مووسابەگىن) مفازى دەيتى كو خەلکى دژى مىرى پاکەن، سى ئەگەر بۇون:

ئىك: چاوا مير، ئەۋى خۇ ب عەبىاسى و ژ بىنەمەلا پىيغەمبەرى (سلاف لىنى بىن) دەدەتە نىاسىن، مەزىنەكىن مۇسلمانان (كۆ عەلى ئاغايىن بالەتەيى بۇو) ب دەستىن مەزىنەكىن ئىزدى (كۆ عەلى بەگ بۇو) دەدەتە كوشتن؟ ئەقە پالدەرەكى دىنى!

بهر کاف خم اعظم جاه حوث سلطانخ

ید آن عالیجی ه چرسن بر قال این فقیران گمراه و بیچاره مکنند که امیر رواند زمانی خسرو
رجاع میر سیف الدین اهل عباسی بونیاد شو ند که او جانع میر سیف الدین از درست لرگانیا
برخورد نداشتند و این دلخواه ایام رواند زمانی امر دولت

گره گریت ده قه ری یه ژ سولطانی دهوله تن (دهوله تا ظسمانی)
کو ئه و دهه وارا خله لکی بهیت و ئه و - چ ب جامیری بت ج
ب هیز بت - میری کوره ژ ده قه را وان دهربیخن، ئه گه رنه،
ئه و ده ده قه ری خراب که!

ل سه ری ئه م دهقا فارسی یا قىن به لگه یى ده ل ب هرچا ف
دانین، و هکی وئی. بو زانین ئه و ب ئه زمانه کى فارسی یى
سقک، هاتیه نقیسین و هنده ک خله تیت ئه زمانی و ئیملائی
ژی تیدا هنه، پشتنی دهقا به لگه یى ئه نافه رؤکا وئی ژی ب
کوردى ده قه گیپرین و پشتنی هنگی هنده ک تیرینیت خو ل
سهر ئاشکه را که یى.. به لگه دیزت:
((عرض داشت کمترین بندگانان بندھ عرض نواب
مستطاب فلک جناب سپهدر کاب افخم اعظم جاه حضرت
سلطانم.

تا معروض ان نواب عالی و مشکل گشا کرد و که دونیا
(درین) مسلمانی است داد پی داد رجا بصد رجا امید بصد
امید آن عالیجاه پرسش بر حال این فقیران گمراه و پیچاره
که امیر رواندز مسلمانی خلاص کرد، هیچه مسلمانی نماند،
آخر مخدوما در هیچ زمان این گونه ندیده نم و نشنیده نم
نه از پدران خود و نه از پدران پدران خود، که او جاع
میر سیف الدین اهل عباس بی بونیاد بشوند که او جاع میر
سیف الدین از دولت سر آن نواب عالی این هفتی هشتی
بابست این جا میخورند وجای بهدینان از دولت به مالکانه
به او جاع میر سیف الدین انعام و اکرام کرده است، حد هیچ
کس نیست حکومت بی امر دولت بر جائی میر سیف الدین

یا دویی: ئه و، خله لکی (ب تایبەتی ئاغا و مهزن و ماقویلان)
وهسا تیگەھینت کو میری کوره ل نک خو و بیس
ئاگه هداریا دهوله تن ب قى کاری رانابت، به لکی ئه و
بىن فەرمانا سولطانی ئیسلامن ب جە دئىنت.

وهسا دیاره - و هکی ژ قىن به لگه یى دئىته و هرگرتن - کو
ھزماره کا مهزن یا خله لکی ل ده سپیکن ب ۋان گوتتیت
مهلا يە حیاىی ھاتنە خاپاندن و ئه گه روان پشته قانیه کا فعلی
نەدابته میری کوره ژی، هەما ھند بەس بول سەری پتريبا
وان خو ل سەر قىن تېرىشى بىن دەنگ كر. بەلى پاشى بۆ
وان دیار بولو کو مەسەلە وەننە و هکی مەلا يە حیاىی ئه و
تیگەھاندین.

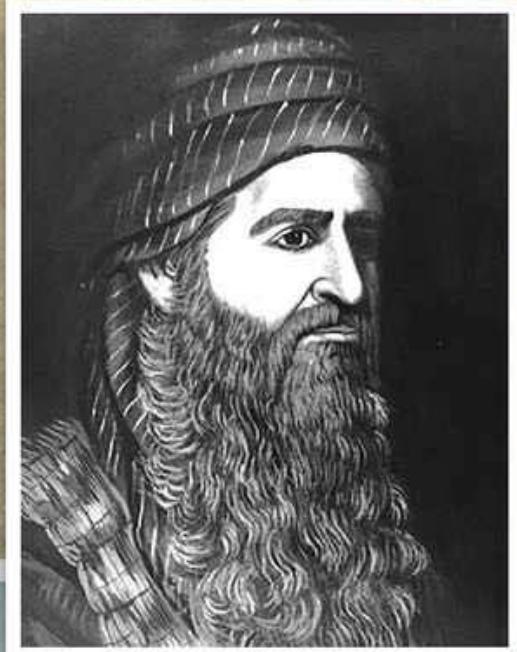
بەلگەيا مەزن و زانايىت بەھدىنا

ئەف بەلگەيە، و هکی مە گوق، ئىك ژ وان گەلەك
بەلگەيەنە یېت ھەقبەندى ب ديرۈكە مە قەھەي، مخابن
حەتا قىن گاۋىن د ئەرشىقىن ئۆسمانىيان دا قەشارقى ماین
و زقانى ھنده ک خەمخوران کو دەستىن خو درىڭەنن و
تۆزى ژى داقوتن، ئەف بەلگەيە سېرە با (مەوقۇن) خله لکى
ده قه را بەھدىنا ژ ئېپشا میری کوره ئاشکه را دکەت، به لکى
ئەفە جارا ئىكى بت ئەف لايە ژ مەسەلن دئىته زەلالكرن و
سېرە با میر و ئاغا و شىيخ و زانايىت بەھدىنا ژ ده قىن وان بخو
دئىته و هرگرتن، بىسى بىزىن: فلان کەس دېزت، بېقان کەس
ھزر دکەت. بەلگە و هکى ئاشکه را هيٺى و رجايىا مەزن و

نکنی، مایان نتوانیم بنشینم، مایان بلجومله با ایخسیر و عیال خود به دولت میردین (میروین!) و این جا چول نمائم، و بر حکم این بدبخت ننشینیم و چون میر سیدینان ازین جا بی بهره باشند لازمست مایان هم بی بهره باشین (باشیم) و مایان از جائی آن بدبخت بدر شوین (شویم)، رجا بصد رجا از آن نواب عالی و مشکل گشا میکنیم، که چشم مرحمت از گرف مایان قطعه و کوتاه ندارند، و بزودی از دولت سر خود پرسش بر حال این گمراهان بکنند و پس مخدوما مطاعا از کرم خدائی تعالی و آن نواب عالی او جاغ میر سیدینان خلاص نشده‌اند، پسر آن محمد طیار پاشا از دست آن بی بخت خلاص شده‌اند و اینک اسماعیل پاشا از گرف آن مخدومیم بگرف مایان آمده است و در نزد خود نهاده‌ئیم و مایان آن نواب عالی و اسماعیل پاشا و آگاهی از گرف امیر حکاریان و جمله عشیران بوطن و خان محمود هستیم، و سخن خود یک کردیم، و مکتوب آن نواب عالی و عرضه حال خود از ملا و سیدان و عشیران همه بلجومله به نزد وزیر بغداد روانه کردیم، ولی تا هنوز جواب مایان باز نآمده‌است، امید است بار دیگر از بهر خاطر این گمراهان تکرار دیگر بر وزیر بغداد بکنند آخر خدا میینیم (می بینیم) و پس آن نواب عالی هیچه پناه دیگر نیستیم، امید است بصد امید تدبیری از بهر این بندگانان بکنی، چند مقدار عسکر و یک خلعت فرج بخش از بهر مخدوم مایان اسماعیل پاشا انعام و إکرام دارند، چه از گرف خود و چه از طرف محمد پاشا

بکنند و هنوز امیر رواندز ب امر دولت و ب امر آن نواب عالی به ظور به میخورد و ایخسیر و عیال میر سیدینان و ایخسیر و عیال و دولت مایان به رواندز میبرد و نه ب امر دولت و نه ب امر آن نواب عالی این چونین میکند و پس مخدوما در هیچ زمان این گونه نبوده که عیال مسلمانان ایخسیر بکنند و فروخته دارند، مخدوما مطاعا مایان نه عجم هستیم و نه فرهنگ هستیم، که ایخسیر مایان به رواندز ببرد و فروخته بکند، که این کارها از خدا و رسول خدا خوش نمی‌آید، آخر مخدوما این بدبخت هیچه امر خدا و رسول خدا فرموده بجا نمی‌آرد، آخر مسلمانی خلاص شد و هیچه مسلمانی نماند، آخر اگر ایخسیر و اگر عیال مایان و عیال میر سیدینان اهل عباس همه برواندز بردند و از بهر خود فروخته کردند، مخدوما مگاعا مایان این کارها در هیچ زمان ندیده‌ئم و از دولت سر شما این کارها ازو قبول نمیکنیم، که این کارها ب امر دولت و آن نواب عالی بکنند و در جائی میر سیدینان حکومت بکند، آخر امید بصد امید از آن مشکل گشا میکنیم، از دولت سر خود بزودی پرسش بر حال این بندگانان گمراه و بیچاره بکنند و از دست این بی بخت مارا خلاص یابند، رجا بصد رجا بزودی تدبیر از بهر این بیچاره گانان بکنند، که مایان نتوانیم بر حکم این بدبخت بنشینم و تا هنوز به حیله و بدروغ ملا یحیی ازو قبول کردیم، ازین پس از دولت سر شما چون مایان دانستیم ب امر دولت و آن نواب عالی این چونین کارها میکند، ازو قبول نداریم و اگر شما پرسش بزودی بر حال این بندگانان

اعتبار ندارند آخوند مهر نامیشند سی مهر مایان از بین ها اعتبار ندارند
سنه سنه سنه سنه سنه سنه
بی حامد آغای سعیل آنچه عبد العادر زبیر آنچه عبدی آخاف شن
میان سندیاف کوییان آخافی کوریان بروزیان مزوریان سوره
شیخان

سال دیگر درین جا خود را محکم میکند و مایان خراب میکند، پس هیچ کار از مایان نماید و پس مخدوما به ظور به بر مایان کرده، که مهر خود جمله عشیران و شیخان و سیدان و افندیان بر مکتوب بزنند که این مردم، یعنی امیر رواندز بخواهش خود آورده‌اند، مایان این میخواهیم هیچه دیگر نمیخواهیم، ولی مخدوما اگر از بهران نواب عالی روانه بکند اعتبار ندارند، آخر به ظور به مایان نوشته کرده است اعتبار ندارند، آخر مهرها میشناسی مهر مایان اینست ازین ها اعتبار دارند)).

ناقهه روکا به لگه یی ب کوردی

بلال بهر چاقن جه نابن هه وه بت کو هیقی و رجایا مه ڦان فه قیر و پیچاره یان ئه وه هوین پسیارا حالن مه بکهن، ڙبه رکو میری ره واندزی مسلمان خلاصکرن و چو مسلمان نه مان! ٺاخري مه ڦان خزمہ تکاران نه دیتیه و گوه ڙی لئن نه بويه، نه ڙ بایت خو و نه ڙ بایرت خو، کول چو زه مانه کی مالباتا میر سیقدینان ئه ویت ڙ دووندہ ها عه بیاسیان بی بنیات مابن و مالباتا میر سیقدینان ڙ دهوله ت سه رئ وی نووابن عالی، ئه ڦه حه فتن حه شتن بابه ئه ڻ جهه - کو جهه به هدینانه - د دهست دا بويه و ئه و ڙ لاین دهوله ت فه ب ملکینی بو وان هاتیه دان و حه دهی که سئ نینه بی ئه مری دهوله تی حوكمی ل جهی میریت مالباتا سیقدینان بکهت، پاشی ئه میری ره واندزی بی ئه مری دهوله تی و بی ئه مری نووابن عالی ب زوری ئه و ڙ

در میردین، و چه از طرف وزیر بغداد. آخر امید است تدبیری از بهر این بندگانان بکنی، آخر دست مایان در دامان شما و دست شما در دامان خدا و رسول خدا، مایان ازین گرداب خلاص یابی، آخر همه کارها از دولت سر شما بخود گرفتیم، (خداوند کردن عسکر) و کیسها و زخیره و دعوا (شهرها) همه غم خود او و غم این بندگانان و هم قلعه، عمدیه تسليم نمائیم و هم رواندز ان شاء الله خراب بکنیم، آخر درین بار اختیاری جان خود کردیم، ان شاء الله خدمت چونان درین بار میکنیم که از بهر این بندگانان به خدمت و به غلامی حساب نمایند و پس مرحمت پناها ز خود سلیم پاشا بنام عجم رفت که به بغداد برود، آخر این بی بخت همه راه بغداد درین طرف گرفته اند پس چون بنام عجم رفت، از قدرت خدا در آن روزها شهزاده عجم بمرد و بدار الفنا رفت و هم برف بسیار آمده است، در آنجا نپی (نه پی) راه رفتند بدست افتاد و نه راه باز آمدن، آخر اینک اسماعیل پاشا در نزد مایان است، هیچ فرق در میان آنان نیست و مایان چونین از دولت سر آن نواب عالی میخواهیم که یک خلعت و چند عسکر از بهر اسماعیل پاشا انعام و اکرام بکنند، آخر صاحب اختیار هستی چه از طرف خود و چه از طرف محمد پاشا و چه از طرف وزیر بغداد، علاجی بزوودی از بهر این بندگانان بکنند، هم ایش و کارها به این بندگانان رسید ان شاء الله و تعالی و پس مخدوما اگر درین سال بزوودی تدبیری بران بد بخت نکنند و بزوودی او را منعدم نکنندی، بماند تا

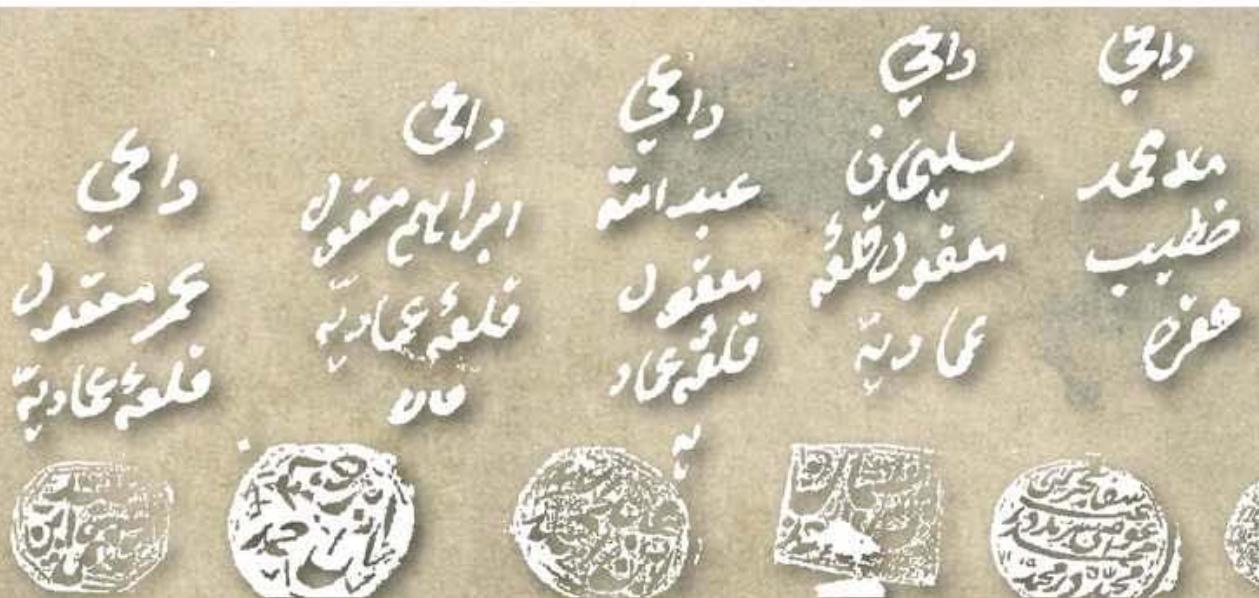
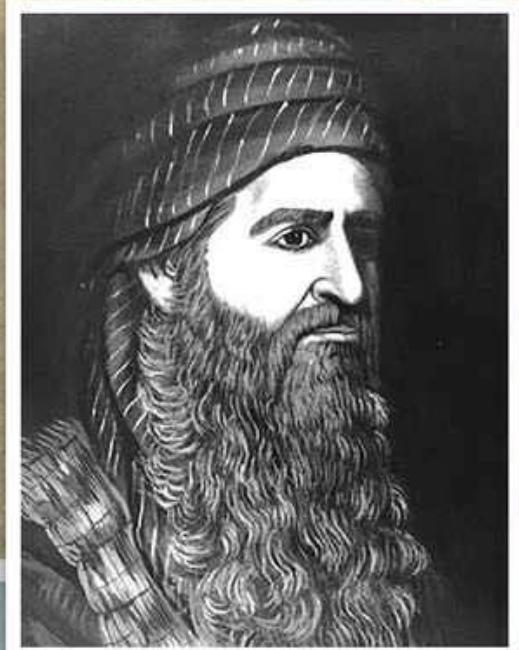
كاره بى ئەمرى دەولەتى و ئەمرى نوابىن عالى چىيويە، لەو
ئىدى ئەم وى قەبۇول ناكەين.

قىچاڭ دەولەت سەرەت خۆ ئەگەر هوين زوی پېساحالى
قان بەندەيان نەكەن، ئەم نەشىئىن پوينىن، ئەم پىكىفە ب
عەيال ۋە دى قىرى ۋالا كەين و قەستا دەولەتا مىردىنى
كەين (ھۆسامە بەلگە خواندى، قىچانزا كانى دورست ئەو
میردىنى يان نە!), و ئەم ل بەر حوكىمى ۋى بىيەختى نامىنىن،
ز بەر كو ميرىت سىقدىننان ڙ فى جەي بىيار بۇونىن و ئەم
ز وان بىيار بۇونىن و ئەم كەشقىنە بن دەستى قان بىيەخت
و بى تۆرەيان، قىچاھىقى سەدھىقى ڙ نوابىن عالى و
ۋەكەرەي گرفتارىيان، كوب چاقى دلوقانىنى بەرەت خۆ ب
لائى مەفە بدەت و ز دەولەت سەرەت خۆ زوی پېساحالى
مە قان رېيەرزەيان بکەت. پاشى ز كەرەما خودايى مەزن و
ز كەرەما نوابىن عالى مالباتا مير سىقدىننان خلاص نەبۇونىن،
كۈرەي مەممەد طەيار پاشايى شىايە خۆ قورتال بکەت و
ئىسماعيل پاشا ڙ نك وى مەخدۇومى (پاشايى بەغدا) هاتىيە
نک مە و مە ئەول نك خوه پاراستىيە و مە باش و خراب
پىكىفە بىيار دايە كو گوھداريا وى نوابىن عالى و ئىسماعيل
پاشايى بکەين.

مە ميرى هەكارى و هەمى عەشىرەتىت بۇتان و خان
مە حمود ڙى ئاگەھدار كرينى و مە گۆتنا خۆ كريي ئىك و
مە پەيىكا عەرزوحالا خۆ ڙ لايى مەلا و سەيد و عەشىران
ۋە پىكىفە بۆ وەزىرى بەغدا هنارت، بەلى حەتا نۆكە مە
چو بەرسقەك نەوەرگەتىيە، جارەكادى ھىقىا مە ئەھوھ ڙ بەر

دەست وان ئىنادر و عەيالى مير سىقدىننان و عەيالى مە
ئىخسىرگەن و بەر ب رەواندزى ۋە بىن و وى نە ب ئەمرى
دەولەتى و نە ب ئەمرى نوابىن عالى ئەف چەندە كريي،
پشتى ھنگى قان خزمەتكاران گوھ لى نەبۇويە كول چو
زەمانەكى عەيالى موسىمانان بەيتىھ ئىخسىرگەن و فروتن و
ئەم ئەف خزمەتكارە نە عەجەمىن و نە فەنگىن، كو ئە و
ئىخسىرىت مە بىيەتە رەواندزى و بىرۇشت!

نە خودى و نە پىغەمبەرە خودى ب قان كاران دخوش
نېنىن و ئەف بىيەختى نە ئەمرى خودى و نە يىن پىغەمبەرە
خودى بجه نەئىنايە و وى موسىمان خلاص كەن و چو
موسىمان نەمان و ئاخىرى ج عەيالى مە بن چ عەيالى مير
سىقدىننان يېت عەبىاسى بىن، وى ئەو ھەمى بىن رەواندزى
و ڙ بىيەختى فروتن، مە قان خزمەتكاران ئەف چەنگە كارە
ل چو زەمانەكى نەدىتىيە و ئەف چەنگە كارە ڙ دەولەتا
ھەوھ يا بلند نائىتىھ قەبۇلگەن، كو ئەف كارە بى ئەمرى
دەولەتى و نوابىن عالى هاتىيە كەن و حوكىمت ل وەلاتى
مير سىقدىننان هاتىيە راکرن، ئەم ھىقى و سەدھىقىان ڙ
وى قەكەرەي گرفتارىيان دكەين، ڙ دەولەتا ھەوھ يا بلند، كو
زوی هوين پىرسەكەن ل حالى مە قان بەندەيېت رېيەرزە و
بىچارە بکەن و ڙ دەستى ۋى بىيەختى خلائى بکەن، ھىقى
و سەدھىقى تەدبىرەكەن ل حالى قان بىچارەيان بکەن،
چونكى ئەم نەشىئىن ل بىن حوكىمى ۋى بىيەختى پوينىن،
حەتا نۆكە مە ڙ حىلە و درەۋىت مەلا يەحياي باوھر دكەر،
بەلى ئىدى راستى ل بەر مە دىياربىو و وەكى مە زانى ئەف

عالی دخوازین کو خلעה ته کن و چهند عه سکه ران ب لاین
ئیسماعیل پاشایی دا بهنیرت، چ ژ لاین خو ۋە چ ژ لاین
مەھمەد پاشایی، چ ژ لاین وەزیرى بەغدا ۋە، ھەر زوی نەو
چاره يە کن بۆ ۋان بەندەيان بىيىنت و ھەممى ئىش و كاران
بىسېرىتە وان بەندەيان و ئەگەر دئەف سالە دائە و تەدبىرە كا
زوی د گەل ۋان بىيەختان نەكەت و زوی وي رانەكەت و حەتا
سالە كا دى ئەول ۋى جەنى بىيىت، ئەو دى خو مۇكىم كەت
و مە خراب كەت و چو كارەك مە نەمايە و ئەو زۆرى ل
مە كرييە كو ئەم عەشير و شىيخ و سەيد و ئەفەندى مۇرۇت
خو ۋە سەر مەكتوببا وي زەلامى، يەعنى: مىرىي رەواندزى،
دانىن. قىجا ئەگەر وي كاغەزا خو بۆ ھەوھەنارت بلا
نوابىن عالى چو ئىتبارى نەدەتنى، چونكى وي ئەو ب زۆرى ب
مە دايە نقيىسىن و هوين مۇرۇت مە دنياسن، ئەف مۇرەنە
يىت ل خوارى و ئىتىيار بۆ وان ھەيە.²

ئەو كەسىت ئەف پەيىكە مۇركىرى

ئەفە ئەو پەيىك بۇو ياخىمەرە كا مەزىت دەقەرا بەھدىنا
بۆ سولتانى هنارىيە سته مبۇلى و تىدا داخواز ژ وي كرى ئەو
د ھەوارا وان بھىت و مىرىي كۆرە دەرىيخت و جارەكادى
ئیسماعیل پاشایی بىزقىرىتە سەر تەختى ميراتىا بەھدىنان.
ئەو كەسىت مۇرا خو دانايى سەر قىن پەيىكى ل دويىف
ھاتنا ناقىت وان، ئەفە نە:

1 - بندە مصطفى يىك أمير بروواريان:

2 - مۇرا وي دىئىتە زانىن كو ناقى وى موصطە فايى كورى

خاترا ۋان رېيىھەزەيان تەدبىرە كىن ل حالى ۋان بەندەيان
بىكەن، چەند مقدارى عەسکەرەن و خلעה تە كا كەيفەخشى
بىكەن بارا مە خدوومى مە ئیسماعیل پاشایی چ ژ لاین ھەوھ
قە بت، چ ژ لاین مەھمەد پاشایی قە بت ل مىردىنى، چ ژ
لاین وەزیرى بەغدا ۋە بت.

ھېقى ئەوھە تەدبىرە كىن ل حالى ۋان بەندەيان بىكەن،
ئا خرى دەستى مە يىن ب دەھمەن و دەستى ھەوھ قە و
دەستى ھەوھ ب دەھمەنا خودى و پىنگەمبەر ئەنەن خودى قەيە!
مە ژ قىن فەتنە خلاص بىكەن و ژ دەولەت سەرەت ھەوھ مە
ھەممى كار ب ستويىن خو ۋە گەرتىنە، سەردارىيا لەشكەرى،
كىسىت پارە و چەك و زەخىرە يىن شەپى، ئەفە خەما وي
(ئانکو: ئیسماعیل پاشایي) و خەما مەنە، ئەم دى كەلا
ئامىدىنى ستىنин و ھەر ئەم -ئەگەر خودى حەز بىكەت- دى
رەواندزى ژى خراب كەين! چونكى قىن جارى مە گىانى خو
يىن دانايى سەر قى كارى، ئەگەر خودى حەز بىكەت ئەم دى
كارە كىن وەسا كەين ئەو بۆ مە ۋان بەندەيان وەك خولامى
بىتە ھەزمارتىن.

ژ خو سەليم پاشا ب ناقى عەجەمان چۈوپە بەغدا،
چونكى ئەقى بىيەختى ھەممى رېيىت دەچنە بەغدا گەرتىنە
و ژ قودرەتا خودى ل ۋان رۆزان شاھزادى عەجەمان ژى مر
و وان رۆزان بەفرەكا وەسا بارى نە پىكا چۈونى ھەبۇو نە
يا ھاتنى.

ئیسماعیل پاشا نۆكە يىن ل نك مە و چو فەرق د ناقبەرا
مە و ئیسماعیل پاشایي دا نىنە، ئەم ژ دەولەت سەرەت نوابىن

عەلى بەگە باپىرى ئەھىم سەھىن بەگى مېرى ئىزدىيان يىن نۆكەيە.

3- بندە صادق بىك أمير نىرويان.

4- بندە سليم خان بىك أمير براادوستان: ناقى وى د مۇرا وى دا ب قى رەنگى هاتىھە: (محمد سليم).

5- بندە أولىيا بىك أمير رىكانىيان: ناقى وى د مۇرۇ دا هاتىھە: ئەولىيا كورى عززەدینى.

6- بندە حسن آغايى ارگوشيان: ناقى وى د مۇرۇ دا هاتىھە: حەسەن كورى عومەرى.

7- بندە خليل آغايى دنان:

د مۇرا وى دا هاتىھە: بەندە خودا خەلیل.

8- بندە شاهين آغايى دوسكىيان:

د مۇرا وى دا هاتىھە: شاهين كورى رەشۇ. ل دويىف گۆتنا مەلا ئىراھىمچىيى، كو ئىك ژ عەمەدرىيەز و ناقدارىت چىيانە. ئەف شاهين ئاغايىه ژ باپىرىت سەعىدى ئاغايىن گەرماقىيە، مەلا ئىراھىم دېيىت: مە دگوتە مالا سەعيد ئاغايى: مالا شاهين ئاغايى و ناشكەرایە كو د ناقبەرا شاهين ئاغايى و سەعيد ئاغايى شىئىت حەفتىن سالەكىن.

9- بندە براھيم آغايى سليفانىيان:

د مۇرا وى دا هاتىھە: ئىراھىم كورى مەھەدى.

10- بندە حامد آغايى سندىيان:

دىرۈكى (1250) ل سەر مۇرا وى ھەيە، ھۆسا دىيار دېيت كو ئەف پەيىكە ل قىن سالىن ھاتبۇو نېيسىن.

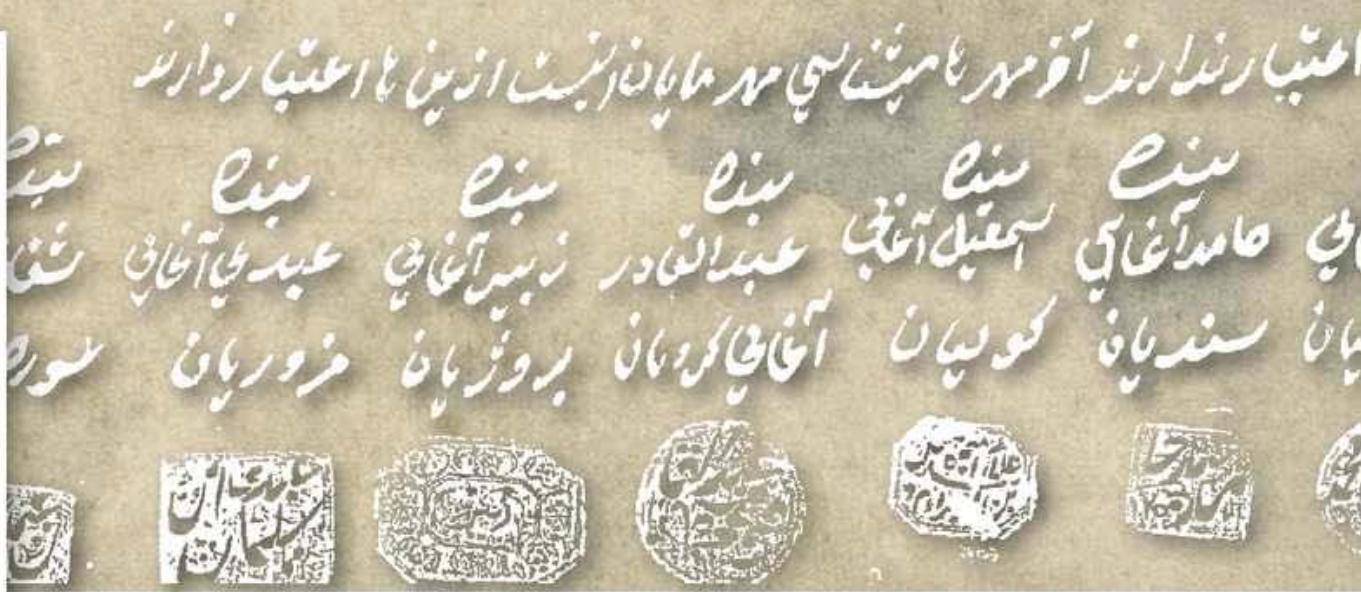
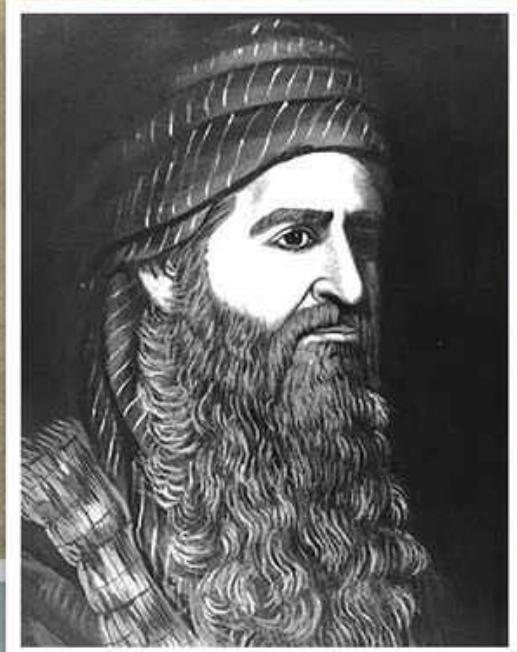
خان ئاقدەلى يە.

2- بندە على بىك أمير شيخان:

ئەف عەلى بەگە كورى حەسەن بەگى كورى چۆلۇ بەگى يە، مېرى ئىزدىيان بۇو، ئەو بۇو يىن عەلى ئاغا و كورى وي سنجان ئاغال قەسرا خۆل باعەدرى كوشتىن، پشتى ئەو بۇ كريۋاتىنى داخوازكىرىنە مالا خۇ و دەمنى مېرى سۆران ئىرېش كىرىھ دەقەرىت ئىزدىيان ھەزمارە كا مەزن ژ خەلكى مالا وي هاتىھە گرتىن، ژ وان كورى وي حەسەن بەگ و كچا وي فاطما خاتوون و گەلهك ژى هاتىھە كوشتن و ھندەك ژى بوسلمان بۇون.

ھندەك دىرۈكەنثىس ل وى باوهرىنە كو عەلى بەگ ب دەستى سۆران هاتە ئىخسىركرىن و وان ئەو بىرە وي جەن نۆكە دېيىزنى: (گەلىن عەلى بەگ) ول ويئى كوشت، بەلى دىارە چو پاستى بۇ قىن گۆتنىن نىنە، چونكى پشتى ستاندىندا دەقەرىت ئىزدىيان و راکرنا فەرمانا وان ب ئىزىكى سالەكى، ئەقە ئەم دېيىن ئەو د گەل ھەزمارە كا مەزىت بەھەدىنا پەيىكە بۇ سولطانى مۇر دىكەت، لەو گۆتنا صەدىق دەممەلۇجى پىر دىتىھە باوهركىن دەمنى دېيىت: د سالنامە يى مىسلەن ياسالا 1312 ھاتىھە كو والىن مىسلەن عەلى بەگ د گەل ھندەك ئاغايىان ل جەھەكىن دېيىزنى: (گىرى عەرەبا) كوشت و سەردى وى بىرە و ھاقيتە درۈپىيارى (خازىر) دا. دەممەلۇجى ل وى باوهرىنە كو ئەف قەۋىننە ل سالا 1254 مشەختى چىيۈوبىھ.³

يەعنى: پشتى نېيسىندا قىن بەلگەيىن ب چار سالان. ئەف

کری، پاشی پشتی هنگی نه دورستیا گوتنتیت مهلا یه حیایی
بو وی ئاشکه را بیت، له وی ژی خو دابتە د گەل ۋان
مرۆقان. ئاشکه را يە کو شیخ نوورەددین ئىك ژ فەقیت مهلا
یه حیایی بولو. د مۇرا شیخی دا ھاتیه: (عبدە نورى 1250) و
ژ قىن ژی دئیتە زانىن کو پەيىك ل قىن سالىن ھاتیه نفیسین.

21- داعى شیخ عبد الغفور بزرگترین شیخان بريفكىيان:
د مۇرا وی دا ھاتیه: عەبدۇلغەفۇورى كورى مەھمەدى. د
شەجەرە مالباتا شیخ شەمسەددىن قوطب دا، ئەواز لايى
شیخ مەدووحى بريفكى فە ھاتیه چىتكىن، شیخەك ب ناقى
عەبدۇلغەفۇور ھەيە دېتە كورى ئەحمدە (نه كو موھەممەد)
كورى شەمسەددىن كورى ئىسلام، كورى شەمسەددىن،
كورى شیخ عەبدۇرەھمانى كورى شیخ شەمسەددىن مەزن
يى ئەخلاتى. ئەز نزانىم ئەقە دى ھەر ئەو بىت يان نە؟!

22- داعى سید عبد الله مفتى زاخو:
د مۇرا وی دا ھاتیه کو ناقى وی عەبدۇلاھى كورى
مەھمۇودى يە.

23- داعى سید عبد الله مفتى عقرە:

د مۇرا وی دا ھاتیه کو ناقى وی عەبدۇلاھى كورى گاھايە.

24- داعى شیخ يونس نقىب شیخ سوستىدى:
ئەف پەيچا دويماھىئى من نەزانى باش بخوينم كانى
سوستىدى يان سوسترى يان تىشتنى دىيە، د مۇرا وی دا
ھاتیه: يۈونسى كورى خەلەفى.

25- داعى سلطان نقىب شیخ عبد العزيز:
د مۇرۇ دا ھاتیه: عەبدە (يان عبدە) سلطان.

11- بىندە اسماعيل آغايى گوليان:
د مۇرا وی دا ھەر وەكى ئىسماعيل كورى ئىيراهىمى
ھاتىيە.

12- بىندە عبد القادر آغايى گرديان (گەردىيان).

13- بىندە زبیر آغايى بروزيان (بەرۋۇزيان).

14- بىندە عبدى آغايى مزوريان:
د مۇرا وی دا ھاتیه: عەبدى كورى سليمانى. ئەم نزانىن
كانى پەيوەندىيە كا وی ب عەلى ئاغايىن بالەتەيى ۋە ھەيە
يان نە.

15- بىندە شقان آغايى سورجيان (سۈورچيان).

16- بىندە بهرام آغايى هركيان (ھەركىيان).

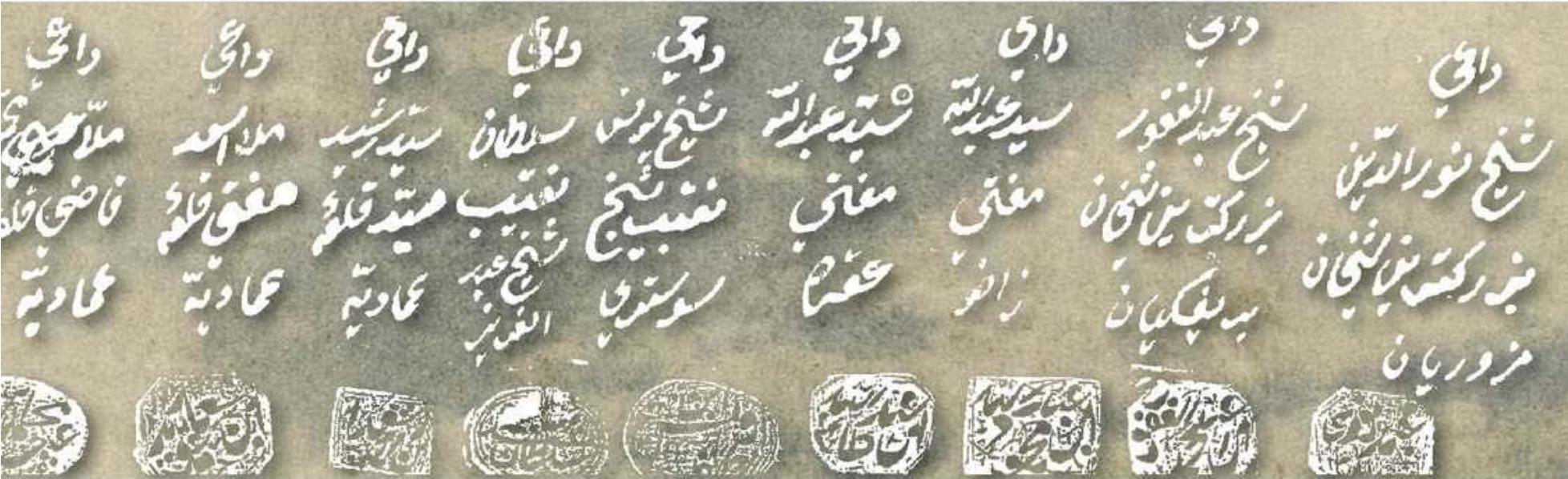
17- بىندە عمر آغايى زىباريان (زىباريان).

18- بىندە قپلان آغايى شرفان (شەرەفان).

19- بىندە كىلش رىش سفید ارگوشيان:
ئىك ژ رېھسپىيەت ئەرگوشىيانە، د مۇرا وی دا ھاتیه: عەبد
يان عبدە) كەلەش.

ئەقە ئاغا و بەگىت دەقەرى بولۇن، ژ شیخ و مەلا و
سەيدان، ئەق ناقە ل سەر بەلگەيى ھەنە:

20- داعى شیخ نور الدین بزرگترین شیخان مزوريان:
ئاشکه را يە کو ئەو، شیخ نورەددىن بريفكىيە. د ھندەك
زىدەران دا ھاتیه کو شیخ نوورەددىن ژ پاشتەقاتىت مەلا
یه حیایى مزویرى بولو، بەلۇن ئەقە خەلەتىا وى نىپىنى
ئاشکە را دەكت، بەلكى شیخ نوورەددىن ژى ل دەسپىنکى
ئىك ژ وان كەسان بىت يېت باوهەر ژ گوتنتىت مەلا یه حیایى

32 - داعى ابراهيم معقول قلعه عما دي.

د مۇرا وي دا هاتىيە: ئيراهيم كورى ئەممەد.

33 - داعى عمر معقول قلعه عما دي.

د مۇرا وي دا هاتىيە: عومەر كورى موسايى.

ئەف پەيىكە كەنگى هاتىيە نېيسىن:

ھەر چەندە دىرۋوكا نېيسىن ل سەر قىن بەلگەيى نىنە
زى، بەلىنى پەتەن ئىشانەكى د ناقەرۈكى دا ھەنە دىرۋوكا
نېيسىن بۆ مە ئاشكەرا دىكەن، كوشالا 1250 مشەختىيە
(بەرانبەر سالا 1834 زىيە.. ز وان:

ئىك: ئەف دىرۋوكە ب ئاشكەرايى ل سەر مۇرا شىخ
نوورەددىينى بىرىفكى و حامد ئاغايىن سندى دئىتە
دىتن.

دو : د جەھەكى دا ز بەلگەيى هاتىيە: ((ز خۇسەلىم پاشاب
نافىن عەجەمان چۈوئى بەغدا، چونكى ئەقى بىبەختى
ھەمى رىتىت دەچنە بەغدا گرتىنە و ز قودرەتا خودى
ل ۋان رۆزان شاھزادى عەجەمان زى مر)، وەسا دىارە
كۆ ئەف سەلىم پاشايىن بە حس زى هاتىيە كىن، ئەو
يى رەسوللۇ بەگىن برايىن مىرى كۆرە حاكمى ئاكرى
پشتى ئەو ستابىدى و ئىسماعىل پاشا زى رەقى و
قەستا برايىن خۇ مەھەد سەعيد پاشايىن ل ئامىدىن
كىرى. شاھزادى عەجەمان يى كۆ ئىشارەت بۆ مىنە
وي هاتىيەدان شاھ عەبیاس میرزا يى كۆرە فەتح عەلى
يە، ئەوئى ل سالا 1834 مرى.

26 - داعى سيد رشيد سيد قلعه عما دي:

د مۇرۇ دا هاتىيە: رەشيد كورى موحەممەد، دېئىزىت:
زىارەتەكى ناقدار ل ئامىدىن ھەبوو دگۆتنى: زىارەتى سەيد
مەھەممەد رەشيدى، ھەر وەسا مزگەفتەك ژى ب ناقىن وي
ھەبوو، بەلكى ئەو ئەقە بت.

27 - داعى ملا أسعد مفتى قلعه عما دي:

د مۇرا وي دا هاتىيە: موحەممەد كورى عوبىيەدى.
دېت ناقىن وي يىن قام مەھەممەد ئەسەعەد بىت، بابىن وي
عوبىيەدوللاھ ئەفەندى كورى مەلا مەھمۇودى بەھەدىنى يىن
ناقدارە، كوشەيداينى مەلا يەحىايىن مزوپىرى و مەلا خەليلن
سېرىتى بەبوو، بىنایاتى وان ز گوندى (بەھۆسىن)نە، كوشەيداينى
گوندىت مزوپىرى ژورىيانە، ئەو ز مالباتە كا علمى يا ناقدارن
ل دەقەرى، مەلا ئەسەعەد ل جەن باپىن خۆل سالا 1243
مشەختى (1827 ز) بەبوو مفتى ئامىدىن و حەتا مىنە خۆل
سالا 1256 زى ھەر مفتى بەبوو.

28 - داعى ملا محمد قاضى قلعه عما دي:

د مۇرا وي دا هاتىيە: موحەممەد كورى حەسەن.

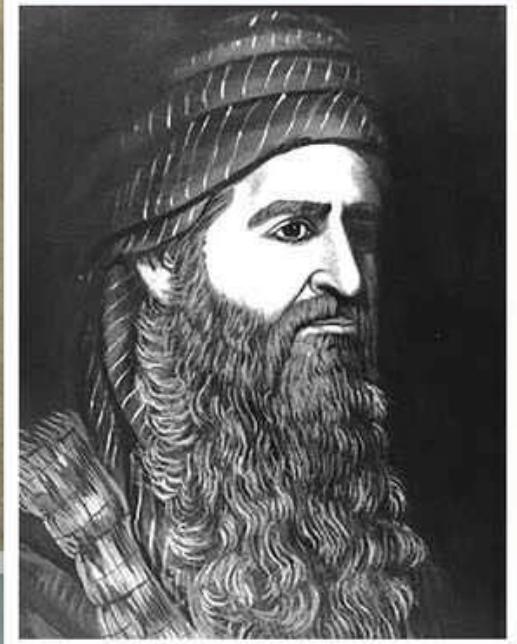
29 - داعى ملا محمد خطىب عقرە.

ئەقە وەك شىيخ و سەيد و زانا، زبلى وان چار ماقوىلىت
ئامىدىن زى مۇرا خۇ دانايىه سەر قىن بەلگەيى ئەو زى
ئەقەنە:

30 - داعى سليمان معقول قلعه عما دي.

31 - داعى عبد الله معقول قلعه عما دي.

د مۇرا وي دا هاتىيە: عەبدۇللەھ كورى ئەممەد.

قەشارق، ھنگى ئەف پەيىكە (رسالە) بۆ سولطانى ھاتبىوو نېيسىن: چونكى خودايتىت پەيىكتى پىتر ژ جارەكتى ب ناشكەرايى دېيىزىن: ئىسماعيل پاشايىن ل نك مە و مە ئە و پاراستىيە، دەمىن ئە و داخوازى ز سولطانى دكەن كۈ ئە و خلۇھەتنى بۆ ئىسماعيل پاشايى بەنیرت و وي بکەته میر، بەلكى ڙى بىتە زانىن كۈ مەممەد سەعيد پاشانەماپىوو، ئەگەر نە، ئە و دا ژ سولطانى خوازن ئە و بىتە میر؛ چونكى بەرى ھنگى میر ئە و بىوو، بەلىن ئەف نىشانە كۈ میرى كۆرە ھنگى ئە و كوشتبىوو. ھەر چاوابت، ئەف قەومىنە ل سالا 1250 يىن چىيوبىوون.

ژ بەر قىن چەندى ئەم دېيىزىن: دىرۆكا نېيسىنا ۋىن بەلكەيى دەقىت سالا 1250 مشەختى (1834 ز) بىت.

ھندهك نىپىن ل سەر ناقەرۆكا بەلگەيى

ب خواندىدا ۋىن بەلگەيى ھندهك نىپىن ل دۆر ناقەرۆكا وى ل نك مروقى پەيدا دىن، ئە و ڙى ب كورتى ئەفنه:

1 - وەسا ديارە كۈ مەلا يە حىايى مزوپىرى دەورە كى مەزىن د خاپاندىدا خەلکى دەقەرا بەھەدىنا دا گىتابپىوو، حەتا وان بۆ میرى كۆرە بکەتە پشتەقان و وي مەنصبى خۇيى دىنى بۆ قىن ئارمانجىن ب كارئىنابىوو و فەتوايەكادىنى ئىخستە د خزمەتا سياسەتە كا خەلەت دا. ز گۇتنا خودايتىت ۋىن پەيىكتى دئىتە زانىن، كۆ ((حەتا نۆكە مە ژ حىلە و درەۋىت مەلا يە حىايى باوھر دىكىر، بەلىن ئىدى راستى

سى: بەرى نۆكە مە گۆتپوول پائىزا سالا 1832 ميرى كۆرە ئىپەش كە سەر دەقەرا ئىزدىيان ول سالا دويىش دا وى ئىپەش كە سەر ئامىدىيىن و پشتى حصارە كا درىز ئە و شىا ئامىدىيىن بىستىنت، ھنگى مەممەد سەعيد پاشا و براينى وى ئىسماعيل پاشا شىان بېرەقىن و خۇ قورتال بکەن، ميرى كۆرە، موسا بەگى براينى مەممەد سەعيد پاشايى دانا سەر تەختى ميراتىيىن ل ئامىدىيىن و قەگەرپىا رەواندىزى، ئەف چەندە ل سالا 1250 بىوو، پشتى ميرى كۆرە زەفييە رەواندىزى، خەلک دىزى موسا بەگى راپۇون و ئە و ئىخست و براينى وى مەممەد سەعيد جارەكە دى كە سەر مير. گافا ميرى كۆرە ئەف چەندە زانى دوبارە ئىپەش كە سەر ئامىدىيىن و قىن جارقى ب دەۋارى سەرەددەرى د گەل خەلکى كر و گەلەك كوشتن و ئىخسىركرن و ئىك ژ وان يېت وى گەتكىن مەممەد سەعيد پاشا بخۇ بىوو. ھندهك ژىدەریت دىرۆكى ئاشكەرا دكەن كۈ ميرى كۆرە ئە و د گەل دەيىكا وى و دو كورپىت وى حوسىن بەگ و قاسىم بەگ كوشتن.⁴ د ۋىن چەندەن دا ئىسماعيل پاشا شىا جارەكە دى بېرەقت و خۇ قورتال بکەت و قەستا دەقەرا نىروھىيان بکەت، پشتى دەمەكى ژ مانا وى ل وىرلى، وى قەستا ميرگەها ھەكارىيان كر و داخوازا ھارىكەرەن ژ ميرى جولەمېرگى نۇوروللاھ بەگى كر.

ژ ناقەرۆكا بەلگەيى دئىتە زانىن كۈ دەمىن مەممەد سەعيد پاشا ھاتىيە گەتن و ئىسماعيل پاشا رەقى و خۇ

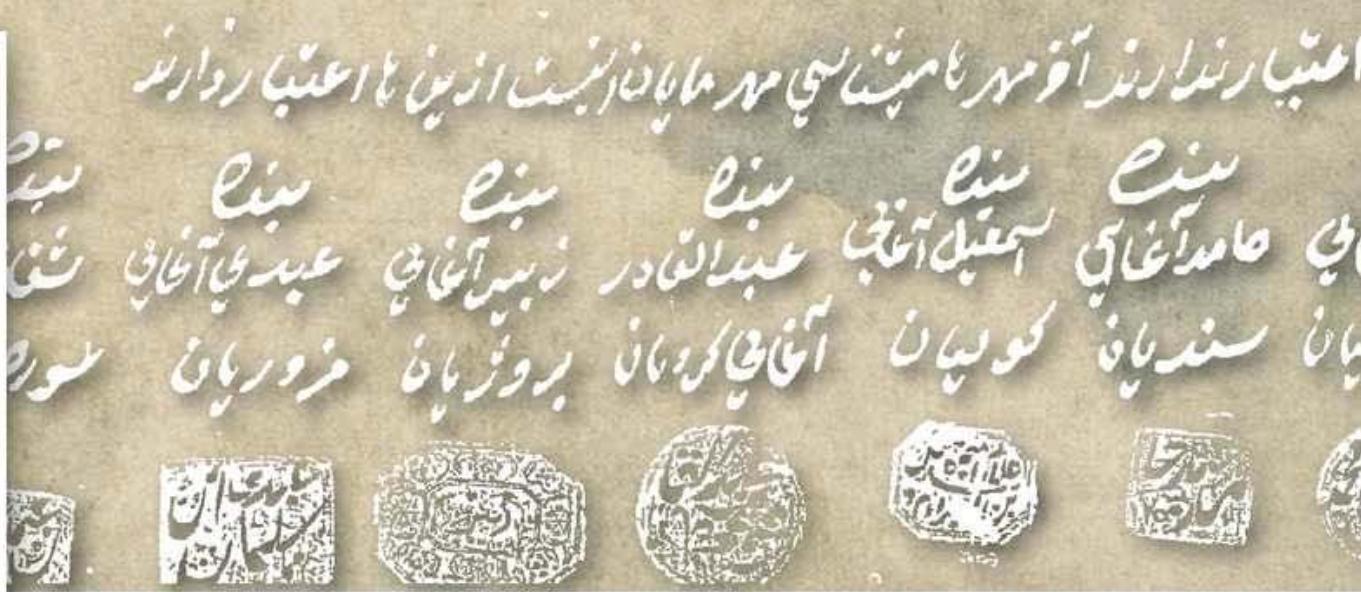
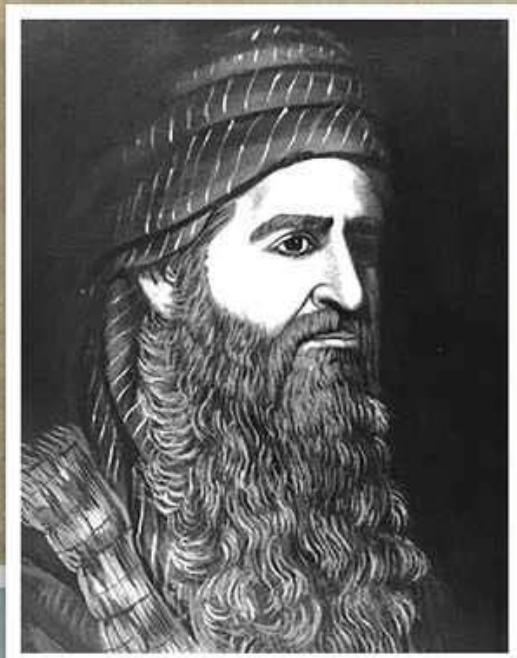
دەقەرئى (بەلىن، مۇسلمانان ژى و نە ب تىزدىيان) چو
جاران وان ب چاڭ نەدىتىه و ب گوھ ژى ژ باب و باپىرىت
خۇ نەبھىستىه، ئەو ژى ئەقەيە مۇسلمان ژن و مىر بىنە
ئىخسىركىن و فرۇتن وەك عەبد و جارىان، كو لەشكەرئى
سۆران ئەقەنەدە كىرىھ و ئەگەر كەسەك بىزىت: بەلكى
ئەقە مەزنىرنەك بىت بۆ مەسەلن ژ لاين وان ۋە دائە و
پشتە قانىا دەولەتى پى ب دەست خۇ ۋە بىنن، ئەم دى
بىزىن: ئىمزا كىندا دەھ ژ شىخ و سەيد و مفتى و مەلا يىت
دەقەرئى ل ئاكىرى و ئامىدىن و ڇاخۇ و بىرىفكان، وئى رامانى
دەدت كو ئەقە خەبەرە تىشەكىن راستە و درەو تىدا نىنە،
ئەگەر چاوا ئەو دا مۇرا خۇ ھاقىنە سەر ڦى درەوا هندە
مەزن؟!

4 - ئەو ئاغا و زانا و ماقولىيەت ئەق پەيىكا بۆ سولطانى
مۇرکى ل دويماھىيىا پەيىكا خۇ ئاشكەرا دكەن كو ميرى
رەواندىزى كوتەكى ل وان كىرىھ كو ئەو پەيىكە كىن بۆ
ستەمبۇلىن بەھىتىن، تىدا پشتە قانىا خۇ بۆ وى نيشا سولطانى
بەھىتىن، بەلىن دەقىت كەسىت پەيوهندىدار ل سەنپۇلىن باش
بازان كو ئەق پەيىكە، نە كويادى ئەوا ب كوتەكى ل
سەر ئاقىن وان ھاتىھ نەقىسىن، دەرىپىنى ڈ تىرىپىنا وان يَا
دورىست دكەت، كو ئەو نە د گەل ميرى رەواندىزى نە و
قەت ب حوكىمى وى درازى نىنەن. لە ئەگەر ل پاشەرۇزى
پەيىكا دى ب ئاقىن قان كەسان د ئەرسىقىن ئۆسمانىان دا
ھاتە دىتىن و تىدا ئەو پشتە قانىا ميرى كوره بکەن، دەقىت

ل بەر مە دىياربىوو، وەكى مە زانى ئەق كارە بىن ئەمرى
دەولەتى و ئەمرى نوابى عالى چىيوييە، لە و ئىدى ئەم وى
قەبۈول ناكەين)). ڦ ڦىن گۆتنىا وان دئىتە زانىن كو دېت
مەلا يەھىايى خەلک وەسا تىگەھاندېت كو تىرىشا ميرى
كوره ب ئەمرى سولطانى و دەولەتى يە و ب ئاگەھدارىا
وانە، بەلىن پشتى ھنگى بۆ وان دىياربىوو كو ئەق گۆتنە
درەو و حىلە بىو و نە سولطانى و نە دەولەتى ئاگەھ ڦ
ڦىن مەسەلن نىنە، لە و ئىدى ئەو گۆتنىت مەلا يەھىايى
قەبۈل ناكەن.

2 - تىرىشا ميرى كوره بۆ سەر دەقەرا بەھدىنان فەرمانە كا
دەھ ڈ تىزدىيان نەبۇو، ئەو جىھاد ژى نەبۇو، وەكى ژ ھندەك
لایان ۋە دئىتە سالۇخدان، هەر چەندە ئەو ب وى نافى
ھاتبۇو كىن و بەھرا ڈ تىزدىيان د قوربانىدەن دا ژىيا ھەر
ئىكىن دى پتر بۇو، بەلكى ئەو تىشنى لەشكەرئى سۆران
ئىنايە سەردى كوردىت ڈ تىزدى - وەكى ژ ڦىن بەلگەيى دئىتە
وەرگىتن - وەكى وئى ئىنابۇو سەردى كوردىت مۇسلمان
ژى و ئەگەر وان خۇ ب ھندى قانع كربت كو ئەوا وان
دەھ ڈ تىزدىيان جىھاد و خزمەتا دىنى بىت، ئەرئى وان ب
چ ھېجەت خۇ ب وئى قانع كرببۇو يَا وان ئىنايە سەردى
مۇسلمانان؟!

3 - نەقىسىھەرىت (گازىنەنامەيىن) ب ئاشكەرایى دېيىن: ئەوا
میرى كوره و لەشكەرئى وئى ئىنايە سەردى مۇسلمانىت

ئەف کاره وەک کاره کن ھۆقبەرى و بىيەخت ددىت، نە كو جىهاد و کاره کن پىرۇز، وەكى مەلا يە حىايى و پاشتە قانىت وى دېقا خەلکى تىبىگەھىن.

بىتە زانىن كو ئە و ب درە و ب كوتە كى ل سەر ناڭى وان هاتىيە نېسىن.

5 - دەمىن ۋان مەۋقان ئەف پەيىكە نېسى مىرىت مالباتا مىر سىقىدىنان تەرابەرا بۇوبۇون، ھندەك ژ وان دىگرى و كوشى بۇون و ھندەك ېڭى بۇون و دويىف سەرلى خۇ چووبۇون و چو دەسەھەلات وان نەبۇو، لەو نائىتە ھزرىرن كو وان كوتە كى ل ۋان مەۋقان كربت حەتا ئە و ۋىن پەيىكە بنېسىن و بۇ سولتانى بەنىرن.

زىدەر

مفا ژ ۋان كەس و زىدەرە ھاتىيە وەرگرتىن:

01. سەراهاتىا نىرشا مىرىنى كۈرە بۇ دەفە را بەھەدىنە، دەلەك ژىدەرەن دا ھاتىيە، ل قىرى مە كورتىيەك ژ وان ژىدەرەن وەرگرتىيە، ژ وان ژىدەرەن -بۇ مىناك- (تاریخ العراق بین احتلالین) يابىع بىناس ئەلەزازى، (اليزيدية) ياصەدىق 555مە لۆجى، (الأكراد فى بهدىنەن) يابانەنور مانى، (الأمير الكردى مير محمد الرواندى) ياجەمال نەبەز و نەو كىتىپىت ل سەر دىرسۇكى مىرگەھا بەھەدىنەن نېسىن.

02. ب ھارىكارىيە ھەردو ھەقلان: نزار گولى و نايھان گەفەرى، ئەف دۆكۈمىنتە ھاتىيە ۋە گوھاستن، لەو نەم سوپاسىا وان دەكەين.

03. صديق الدملوجي: اليزيدية، چاپا دويىن 2010، ئى 70.

04. د. عماد عبد السلام رؤوف: المعجم التارىخى لأمارة بهدىنەن، أربيل، 2011، ص 332.

6 - تىشى بالكتىش د پەيىكە دا ئە و ھەر جارە كا ئە و بە حىسى مىرىنى كۆرە و كۆما وى دكەن، ئە و وان ب ناسنافى بىيەخت و بىرە وشت ناڭ دكەن، تىشى ھندى دگەھىنست كو زوملا وان ژ تەخوييان دەرباس بۇوبۇو و كىر گەھشىبوو سەر ھەستى!

7 - ژ لايەكى دى ۋە ھەبۇونا مۇرا مىرى شىخان يىن تىزدى و ئاغايىن دەنەن، ب رەخ مۇرا شىخە كى وەكى شىخ نۇورە دەدىنەن بىرفىكى و مفتىيەت ئاكرى و ئامىدىن و زاخۆيىن، د گەل مۇريت ئاغايىت ھەمى عەشىرە تىت بەھەدىنە، وئى رامانى دەدەت كو سىرە يا كوردىت بەھەدىناب مۇسلمان و تىزدى ۋە ئىك سىرە بۇو، ئە و ھەمى ئىك دەست بۇون، وان ب ئىك چاقى بەرلى خۇ ددا قىن زوملا لەشكەرلى سۆران د گەل خۇ ئىنای. مۇسلمانىت دەقەرلى